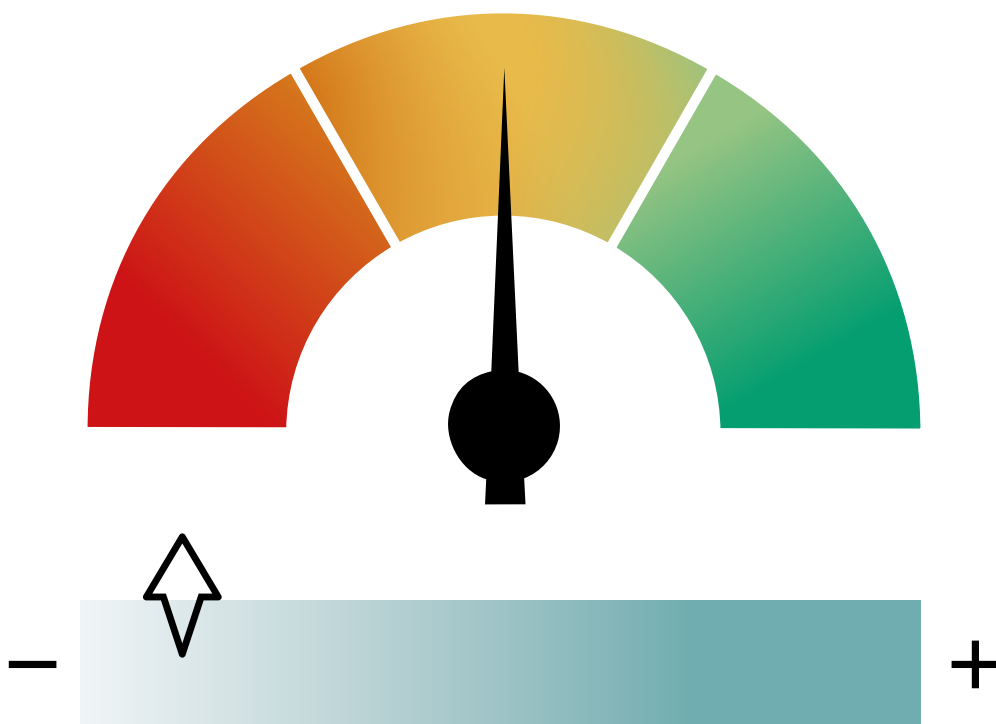

Mind the gap: Svenskt företagande 2017 – nuläge och målbild

En rapport om grogrunden och förutsättningarna för framgångsrikt företagande i Sverige
Oktober 2017

Ansvariga för rapporten

Rapporten har tagits fram på uppdrag av Advokatfirman Lindahl och ansvarig hos uppdragsgivaren har varit Lars-Henrik Andersson, Jesper Johansson, Peter Lilja, Pierre Pettersson och Malcolm Wiberg.

Ansvarig för arbetet med rapporten har varit författaren Satish Sen från konsultföretaget Kaleidoscope. I den arbetsgrupp som formerades för kartläggning av forskning inom området har Arash Moosavian, Marco Poblete och Axel Thörn bildat ett researchteam. Anders Örtengren på undersökningsföretaget Mistat har ansvarat för den marknadsundersökning som genomförts i september 2017.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Förord
2. Metod
3. Sammanfattning av bakgrundsmaterial
4. Slutsatser
5. Resultat från enkätundersökning september 2017
6. Mind the Gap Dashboard
7. Referenser och bakgrundsmaterial

1.

Förord

En del kanske frågar sig varför en advokatbyrå gör en undersökning om det svenska företagsklimatet.

Det enkla svaret är för att vi bryr oss. Förutom att vi själva är beroende av ett blomstrande klimat för företagande är det också verkligheten för våra klienter – de som ger oss vårt existensberättigande. Men livskraftiga företag och företag som växer uthålligt är också en förutsättning för svensk välfärd i en vidare bemärkelse.

Företagen är i sin tur beroende av en politisk och social välfärdsstruktur. På så sätt lever företagande och det offentliga i ett ömsesidigt beroende av varandra. Den ena sidan kan inte bli framgångsrik utan den andra. Förhoppningsvis sker det i en hälsosam symbios utan att bli korrupt. En advokatfirma arbetar normalt sett med att tillämpa givna regler. Men det blir allt tydligare att vi lever i ett större sammanhang där regeltillämpning inte kan isoleras från utvecklingen i det större sammanhanget. Vi vill vara en del av utvecklingen – inte en passiv åskådare.

I undersökningen har vi valt att undersöka ett antal parametrar som är viktiga för företagsklimatet. Vi har bl.a. valt att undersöka faktorer som: inställning till företagande, förutsättningar att driva och utveckla företag i Sverige, tillgång till kompetenta medarbetare, tillgång till bostäder, lokaler, skolor, vård och omsorg, transporter och logistik, telekom/energi/vatten, tillgång till nätverk och annan infrastruktur samt tillgången till kapital.

Undersökningen har två delar. En undersökande del där vi sammanställt statistik jämfört med andra länder och inhemskt statistiskt underlag samt en enkät del som innefattar ett antal utvalda företags uppfattning om sina förutsättningar att bedriva sin verksamhet. Rapporten är framtagen utifrån ett antal objektiva kriterier som vi ser som nödvändiga för att bygga goda förutsättningar för ett ännu bättre företagsklimat i Sverige. Detta ger oss en bild av ett önskat idealläge för företagandets villkor och ett verkligt läge. Därav namnet "Mind the gap". Rapporten är inte framtagen med ambitionen att vara en forskningsrapport eller ha akademisk status utan för att understryka och mäta några av de viktigaste faktorerna som driver utveckling av ett sunt företagsklimat. Tanken är att göra undersökningarna och rapporten återkommande för att kunna mäta hur villkoren och klimatet förändras över tid.

Vi hoppas du ska få en god och spännande läsning.

/Lars-Henrik Andersson
Ordförande Advokatfirman Lindahls Stockholmskontor

2.

Metodval och systematik i framtagande av rapporten

Arbetet med rapporten har skett i fyra steg:

I det första steget har vi utifrån våra egna erfarenheter och ett antal forskningsrapporter sökt definiera ett antal områden som antas vara av särskild vikt för att skapa de bästa tänkbara förutsättningarna för företag och företagare. Dessa identifierade områden är:

- Regelverk – rättssäkerhet
- Infrastruktur
- Antal företag och andra statistiska variabler
- Attityder till företagande
- Tillgången till arbetskraft och kompetens
- Tillgången till finansiering
- Utländska investeringar i Sverige
- Den sociala infrastrukturen
- Teknisk utveckling, digitalisering och forskning och utveckling

I ett andra steg har vi med hjälp av statistik, rapporter och befintlig forskning identifierat vilka faktorer som har en påvisbar betydelse för företagsklimatet. För var och en av de faktorer som identifierats har kravet varit att kopplingen ska vara dokumenterad i fler än en etablerad källa, vilken kan vara forskningsrapporter, redovisade undersökningar eller officiell statistik. Dessutom ska det finnas material som medger att resultaten för Sverige kan jämföras internationellt. Det senare för att svenska företag i stor utsträckning konkurrerar på en internationell marknad. Målsättningen har varit att kartläggningen i sin helhet ska vara relevant, men utan anspråk på att vara heltäckande. En sammanfattning av detta arbete och dess slutsatser följer i rapporten och för den som önskar kommer en fördjupad redovisning av arbetet att finnas tillgänglig hos Advokatfirman Lindahl.

I september 2017 genomfördes en webbaserad undersökning bland svenska små och medelstora företag (SME företag), genom att skicka en enkät till ett representativt, men slumpmässigt urval på över 18 000 adresser. Med representativt menas i detta sammanhang att urvalet speglade svenska SME företag geografiskt, storleksmässigt och branschmässigt.

De viktigaste resultaten från enkätundersökningen finns sammanfattade i denna rapport och den som önskar ta del av undersökningsresultatet i sin helhet kan på begäran få den från Advokatfirman Lindahl.

Resultatet från steg två och tre ovan har sammanfattats i ett antal variabler som tillsammans kan anses viktiga för att skapa en grogrund och goda förutsättningarna för företagande i Sverige. Med en ambition att årligen kunna rapportera utvecklingen, har rapporten valt att redovisa dessa som så kallade gap, det vill säga hur väl de idag uppfylls jämfört med idealläget enligt aktuell forskning. Vi kommer då att kunna följa om gapet minskar eller ökar. 2017 års rapport motsvarar år noll och i framtida mätningar visas utvecklingen mot årets rapport.

Sammanfattningen har i denna rapport kallats för Mind the Gap Dashboard.

3.

Sammanfattning av bakgrundsmaterial

I detta avsnitt redovisas en sammanfattning av de resultat och slutsatser som arbetet med att sammanställa studier, rapporter och statistik i samband med med rapporten givit upphov till. I slutet på rapporten finns även en sammanställning av det externa material som ligger till grund för arbetet i denna fas.

ANTAL FÖRETAG I SVERIGE ÖKAR¹

Sverige har ett nettotillskott av nybildade företag, men om man jämför med andra länder inom EU ligger Sverige på nedre kvartilen när det gäller andelen nystartade företag som andel av totalt företagande. Sverige ligger även under EU-genomsnittet när det gäller hur stor andel av totalt antal sysselsatta som arbetar i nystartade företag. Nystartade svenska företag har däremot den högsta överlevnadsgraden efter ett, tre och fem år bland EU-länderna.

SVERIGE BEHÖVER INTE FLER FÖRETAG – VI BEHÖVER FLER FÖRETAG SOM VÄXER²

Sverige har ett stort antal företag i förhållande till folkmängd. Jämfört med andra länder inom EU och OECD är det dock en lägre andel av företagen i Sverige som växer.

Trenden är nedåtgående med en minskande andel svenska företag som planerar att växa med minst tjugo anställda över de kommande fem åren (i forskningen benämns dessa som gasellföretag inte att förväxla med Dagens Industris benämning). Bland företag som planerar att anställa minst fem personer, ligger Sverige trea från slutet bland de länder som mäts.

ALLMÄNHETENS INSTÄLLNING TILL FÖRETAGANDE ÄR POSITIV³

Det finns både en positiv inställning till företagande hos den svenska allmänheten och ett stort antal svenskar som vill starta företag. I en internationell jämförelse är svenskar mer positiva till företagande än det europeiska genomsnittet, men mindre positiva än allmänheten i Nord- och Sydamerika.⁴

Det finns dock ett gap mellan dem som vill starta eller äga ett företag och de som faktiskt planerar att göra det. Det finns i huvudsak tre upplevda hinder som förklarar detta; den upplevda risken, den ekonomiska osäkerheten och att man upplever processen som krånglig. Parametern obenägenheten att ta risk genom att driva företag är högst bland svenska män och kvinnor jämfört med alla andra länder inom OECD.

Andelen kvinnor som vill starta företag ökar, vilket senast redovisades 2015, men det finns fortsatt en obalans mellan manligt och kvinnligt företagande i Sverige.

Cirka 6 % av befolkning i Sverige tillhör gruppen intraprenörer, definierade i forskningen som anställda som ägnar sig åt att få fram innovationer, jämfört med 8 % i de övriga nordiska länderna.

POLITIKERS, MEDIERS, TJÄNSTEMÄNS OCH SKOLORS UPPLEVDA INSTÄLLNING TILL FÖRETAGANDE⁶

Hur politiker och företagare uppfattar ett antal politikere, mediers, tjänstemäns och skolors upplevda inställning till företagande har mätts sedan början av 2000-talet. Utgångsläget för dessa studier är att en positiv inställning till företagandet i dessa grupper i sin tur påverkar företagandet positivt och den motsatta effekten vid en negativ inställning.

Det finns stora skillnader mellan hur företagare upplever olika politikere attityder gentemot företagande, där riksdagspolitiker upplevs mest positiva, följt av kommunpolitiker och med landstingspolitiker på tredje plats. Politiker uppfattas av företagare ha en mycket låg kunskap och förståelse för företagens utmaningar och problem.

Mediers inställning till företagande har blivit allt mindre positiv de senaste åren, efter att ha förbättrats sedan början av 2000-talet. På samma sätt uppfattas tjänstemäns attityd till företagande ha utvecklats sedan början av 2000-talet, där det kan noteras en nedgång under 2016 och 2017.

Svenska skolors attityd har upplevts mer positiv sedan början av 2000-talet, men även i denna målgrupp har en mer negativ attityd noterats för både 2016 och 2017.

TILLGÅNGEN TILL KOMPETENTA MEDARBETARE ÄR EN AFFÄRSKRITISK PARAMETER⁷

Inom vissa områden av internationell spetskompetens är konkurrensen global, inte minst från Indien och Kina. Detta ställer stora krav på att erbjuda mer än höga värden på arbetets innehåll och konkurrenskraftig ersättning – det handlar också om hög upplevd livskvalitet och goda levnadsvillkor i övrigt.

Utbildningsförmågan att matcha näringslivets krav på kompetens har fått kritik både när det gäller kvalificerade yrken inom vård och omsorg liksom inom data och IT-branschen.

Matchningen på den svenska arbetsmarknaden har brister enligt flera nationella och internationella rapporter.⁸ Även matchningen mellan nyanlända och det svenska arbetslivet brister. I det senare fallet ligger Sverige som nation i botten vid jämförelse mellan samtliga EU-länder.⁹

BRISTEN PÅ BOSTÄDER HÄMMAR FÖRETAGANDET¹⁰

Bristen på bostäder och framförallt lättillgängliga bostäder i form av hyresrätter hämmar företagens möjligheter att hitta rätt kompetens. Hälften av företagen i Stockholm anger att bristen försämrar deras möjligheter att rekrytera och drygt 25 % anger att de misslyckats med att rekrytera på grund av bostadsbristen.

Bostadsbristen drabbar speciellt de kunskapsintensiva tillväxtföretagen, som är överrepresenterade i storstadsregioner. Detta påverkar i sin tur negativt och skapar effekter som spiller över på övrigt svenskt näringsliv på ett negativt sätt vid en internationell jämförelse.

STÖD¹¹

Flera former av stöd till företagande fungerar inte optimalt på grund av att stöden upplevs krångliga av företagen. Flera av stöden är projektrelaterade snarare än fokuserade på långsiktigt företagsbyggande.

Manliga företagare och traditionella branscher beviljas stöd och bidrag i större omfattning kvinnliga företagare och andra branscher.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR MÄN OCH KVINNOR SOM FÖRETAGARE¹²

Kvinnligt företagande ökar i Sverige. Andelen kvinnliga företagare uppgår dock endast till cirka en tredjedel av det totala antalet företagare i landet. Detta värde är lågt i en internationell jämförelse och lägre än i våra nordiska grannländer. I internationella jämförelser ligger Sverige på 13:e plats av 22 jämförda och innovationsdrivna ekonomier avseende kvinnligt företagande.

Stödet till kvinnliga företagare är procentuellt lägre än stödet beviljat till manliga företagare. Även andelen krediter beviljade till kvinnliga företagare är lägre än krediter beviljade till manliga företagare.

FÖRETAG MED HÖGT KUNSKAPS- OCH TEKNIKINNEHÅLL¹³

Sverige ligger mycket högt i olika internationella jämförelser när det gäller innovation, även om vi 2017 tappade mark gentemot andra ledande nationer inom detta område.

Företag med högt kunskaps- och teknikinnehåll och speciellt placeringen av deras huvudkontor och deras FOU-satsningar har en stor positiv effekt på övriga samhället och delar av övrigt näringsliv. När det gäller stora globala företag på Forbes 2000 (en ranking av de 2000 största globala företagen som görs av tidskriften Forbes) som har sitt huvudkontor i Sverige, ligger Sverige väl till, liksom avseende andelen av Europahuvudkontor förlagda till Sverige.

ENKLARE REGELVERK¹⁴

Det finns stora effektivitetsvinster för både samhälle och företag som en effekt av ett enklare regelverk för företagen. Bland OECD:s 33 undersökta länder hamnade Sverige 2013 på 26:e plats avseende enkelhet i regelverk för företag och i Doing Business 2017 ligger Sverige på 28:e plats avseende enkelhet att betala skatt.

Detta, en minskning av företagets regelbörda, är den enskilt viktigaste åtgärden enligt företagen själva. De anser att det tar för mycket tid från verksamheten och studier visar att komplicerade regelverk missgynnar särskilt de mindre företagen och företagare med utländsk bakgrund.

SVERIGE HAR ETT UNDERSKOTT I DIREKTINVESTERINGAR¹⁵

Sverige har ett större utflöde av direktinvesteringar av svenska företag till utlandet än motsvarande inflöde av kapital från utländska företag för investeringar inom Sverige.

Näringslivets FoU-satsningar i Sverige som en andel av BNP har minskat. En förklaring är att dessa satsningar i huvudsak sker utanför Sveriges gränser. En annan förklaring är att det är brist på FoU-intensiva företag och nyinvesteringar från utländska företag i Sverige.

Näringslivets FoU-satsningar har en positiv samhällseffekt och bidrar även till utvecklingen av övrigt näringsliv i de länder som satsningar genomförs.

¹ ITPS (1993-2007), Tillväxtanalys (2008-).

² Extern slutsats

³ Swedbank och sparbankerna, 2017, Ager 2016.

⁴ Ager 2016

⁵ Swedbank och sparbankerna, 2017.

⁶ Extern slutsats

⁷ Tillväxtverket, FVOV 2014.

⁸ Tillväxtverket, FVOV 2014.

⁹ Extern slutsats

¹⁰ SOU 2017:65, s. 90; Handelskammaren 2015:6 s. 10; IFN 2012; IMF utlåtande om Sveriges ekonomi 2015; Regulation, fall 2015, s. 42; Buchanan, N., Owning Versus Renting: Thoughts on Housing Policy, Tax Incentives, and Middle Class Dreams, George Washington University Law School, Washington D.C., 2012, s. 19; NBER 2014.

¹¹ Tillväxtverket KFS, 2016.

¹² Tillväxtverket KFS, 2016; Tillväxtverket 2014; Johansson m.fl. 2013; Företagarna 2017.

¹³ 2015:6, s. 10 (handelskammaren).

¹⁴ Mångfald i näringslivet, s. 26; DB17, s. 242.

¹⁵ Tillväxtanalys 2016, s. 19; Svensson, 2017.

4.

Slutsatser

Rapportens slutsatser efter genomgång av redovisat material och den aktuella enkäten ger följande:

- Omställningen av det svenska näringslivet till ett fokus på verksamheter med ett högt digitalt, kunskaps- och teknikinhåll ställer nya och helt andra krav än tidigare, om dessa företag ska växa och ersätta nuvarande, mer traditionella företag. När det gäller att leva upp till dessa nya krav och skapa förutsättningar för dessa företag ligger Sverige i dagsläget inte i framkant i internationella jämförelser.¹⁶
- De studier som gjorts och även den enkätundersökning som genomförts i september 2017 indikerar att utvecklingen i Sverige inte håller jämna steg med omvärlden när det gäller de variabler som är viktiga för att företag ska utvecklas och växa.¹⁷
- Det faktum att en så stor andel av företag, även bland de minsta, överväger att förlägga delar av sin verksamhet utomlands av skäl som inte enbart har med närhet till marknaden att göra eller för att uppnå lägre kostnader, borde tjäna som en varningsklocka. Speciellt kunskapsintensiva tjänste- och teknikföretag inom den digitala världen är numera mindre fysiskt bundna vid anläggningar och närhet till råvaror än den traditionella industrin.¹⁸
- Det räcker inte med att skapa förutsättningar. Sverige som nation bör stimulera och motivera företagen att dra nytta av dessa. Ytterst handlar det om att få fler företag att utvecklas och växa, vilket också innebär att minska de upplevda riskerna med att växa. Exempel på risker som upplevs av företagare är ökande fasta kostnader och svårigheten att anpassa antalet anställda vid förändringar i konjunkturen.¹⁹
- Det handlar inte om enstaka insatser, reformer eller beslut. Erfarenheterna från andra länder och regioner visar att de som har lyckats har gjort det genom att skapa helhetslösningar utifrån ett stort antal variabler.
- Det finns inga kortsiktiga eller snabba lösningar, utan det gäller att se på arbetet med att skapa förutsättningar för företagande som en långsiktig investering med en tidshorisont på minst 8 till 10 år.
- Inget land, region eller stad kan vara allt för alla. Det gäller att välja att vara fokuserad och i detta ligger att våga välja bort. Framgångsrika exempel finns inom IT och digitalt i USA, Kanada och Indien. Sveriges geografiska läge och relativa höga kostnadsläge indikerar att våra möjligheter är störst inom det som brukar betecknas som teknik- och kunskapsintensiva branscher.²⁰
- Precis som det är många åtgärder som sinsemellan måste harmoniseras för att det övergripande målet ska uppnås, behöver en rad aktörer och intressenters insatser koordineras. Det är speciellt viktigt i utvecklandet av företag med högt teknik- och kunskapsinhåll.
- Det ställs speciella krav på dem som ska leda och koordinera arbetet som beskrivs i föregående punkt. Det kan finnas målkonflikter mellan vissa intressenters kortare tidsperspektiv t.ex. politikens mandatperioder, opinionsundersökningar och den så kallade kvartalsekonomin och det långsiktiga behovet av fokus och uthållighet å andra sidan.
- På samma sätt kan styrningen av myndigheter och offentliga institutioner på olika nivåer behöva anpassas till den nya situationen och de krav som de i sin tur kan ställa.
- Rapporten visar att både andra länder och andra regioner redan prioriterar samt lägger tid och resurser på de områden som rapporten identifierat.

¹⁶. Ager 2016.

¹⁷. IMF utlåtande om Sveriges ekonomi 2015.

¹⁸. 2015:6, s. 2 (Handelskammaren)

¹⁹. Tillväxtverket KFS, 2016.

²⁰. IVA 2016; Stanford 2016; Wadhwa; Delgado m.fl.

5.

Förutsättningarna för svenskt företagande – resultat från enkätundersökning genomförd i september 2017

UNDERSÖKNINGSMETOD

I arbetet med rapporten har vi kompletterat en sammanställning av rapporter från forskningen med en webbaserad undersökning bland svenska företagare under september 2017. I denna undersökning har den vid tidpunkten upplevda grogrunden för företagande i Sverige kartlagts.

Undersökningen har genomförts med hjälp av webbenkäter. En enkät med cirka 30 frågor har skickats till ett slumpmässigt urval av företag inom privat sektor. Enkäten har skickats till vd/ägare på företaget.

Enkäten skickades ut och besvarades under perioden 6/9–22/9 2017. Totalt gjordes två påminnelser och som tack för deltagande bidrog de som svarade med totalt 10 000 kronor till föreningen Ung Företagsamhet.

Totalt är det 857 personer som svarat på enkäten, vilket motsvarar en svarsprocent på 8 %. Figuren visar att fördelningen utifrån antalet anställda bland de som svarat på ett bra sätt speglar fördelningen i det totala urvalet.

	Andel företag totalt i %	Svarat på enkäten i %
Upp till 5 st	24,5	27,1
6–10 st	16,5	17,4
11–19 st	16,7	15,1
20–49 st	22,4	19,5
50 st eller fler	20,0	21,0

Enkäten skickades också till en databas som innehåller representanter från ägarledda företag i samma storleksklasser som ovan, men där samtliga intervjupersoner har genomgått en styrelseutbildning för att se om det finns skillnader mellan grupperna. Totalt gick det ut knappt 1000 enkäter till denna grupp och kontrollstudien fick en svarsfrekvens på över 20 %.

Svaren för kontrollgruppen uppvisade inga signifikanta skillnader jämfört med den undersökning som redovisas nedan.

De redovisade parametrarna i detta avsnitt är tänkta att vara ärligen återkommande för att skapa ett över tiden jämförbart material.

RESULTAT FRÅN ENKÄTUNDERSÖKNINGEN – SEPTEMBER 2017

Det är intressant att resultaten visar att av alla de faktorer som företagen lyfter fram så är det endast en som Sverige som företagare inte kan påverka – närheten till nya och större marknader. I övrigt är det variabler som Sverige kan påverka. Samtidigt finns det inget i enkäten som visar på att företagare upplever förbättringar avseende dessa viktiga förutsättningar om man jämför med de resultat som tidigare studier har redovisat. Det finns snarare en tendens åt andra hållet.

Optimisten kan därför se på resultatet som att glaset är halvfyllt och kan fyllas på förutsatt att förutsättningarna kommer på plats. De mer pessimistiska skulle säga att för lite görs för att skapa optimala förutsättningar. Det finns många företagare som överväger att flytta ut verksamheter utomlands av skäl som skulle kunna förebyggas proaktivt.

Nedan visas huvuddragen i svaren. Resultaten från den webbaserade undersökningen finns att tillgå separat om någon önskar att ta del av detaljerna.

SVENSKA FÖRETAG HAR TILLVÄXTAMBITIONER

Enkätens svar visar att svenska ägarledda företag har en ambition att växa under de kommande fem åren. Vid en jämförelse av svaren med den statistik som finns från 2016 har ambitionerna ökat inom detta område.

Cirka en fjärdedel av företagen ser inte att de ska växa under de kommande fem åren. Under samma period har cirka en tredjedel ambitionen att växa med upp till fem anställda. Ytterligare en femtedel av företagen planerar att växa med mellan 6–20 anställda och cirka en sjättedel att växa med minst 20 medarbetare över en femårsperiod. Siffran från studien Entreprenörskap i Sverige var 8 % inom denna sista grupp.

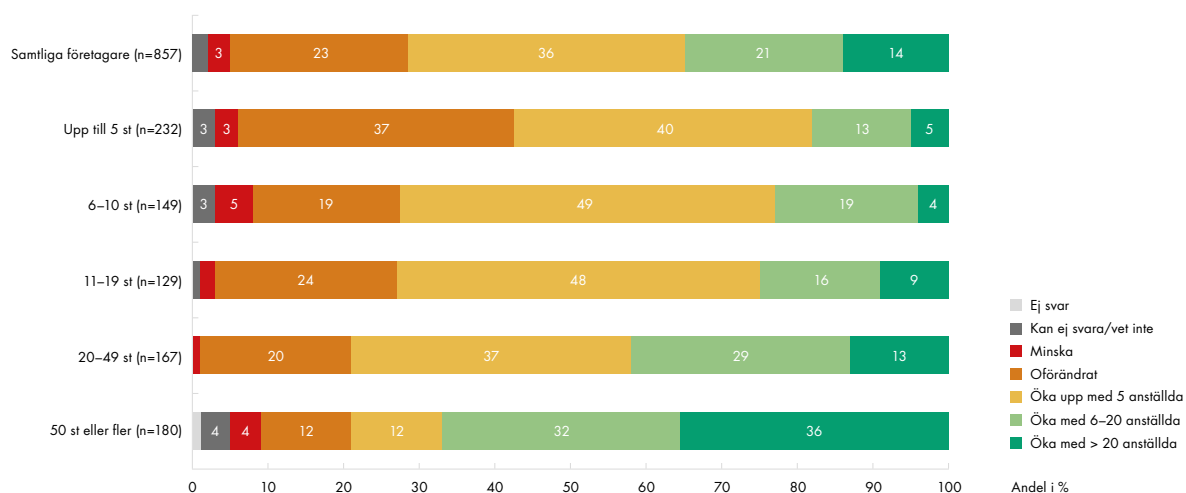
Tillväxtplanerna avseende fler medarbetare störst i gruppen +50 anställda och minst i gruppen 0–5 anställda.

	Minska	Oförändrat	+5 anställda	6-20 anställda	+20 anställda
Samtliga företag (857)	3 %	23 %	36 %	21 %	14 %
Upp till 5 anställda	3 %	37 %	40 %	13 %	5 %
6–10 anställda	5 %	19 %	49 %	19 %	4 %
11–19 anställda	2 %	24 %	48 %	16 %	9 %
20–49 anställda	1 %	20 %	37 %	29 %	13 %
50 stycken eller fler	4 %	12 %	12 %	32 %	36 %

Källa: Mind the Gap – förutsättningar för svenskt företagande 2017. Mistat AB.

HUR SER PLANEN UT FÖR ANTALET ANSTÄLLDA UNDER EN 5-ÅRSPERIOD?

Källa: Mind the Gap – förutsättningar för svenskt företagande 2017. Mistat AB.

UPPLEVDA FÖRUTSÄTTNINGAR ATT DRIVA FÖRETAG I SVERIGE ÄR GODA ELLER GODTAGBARA

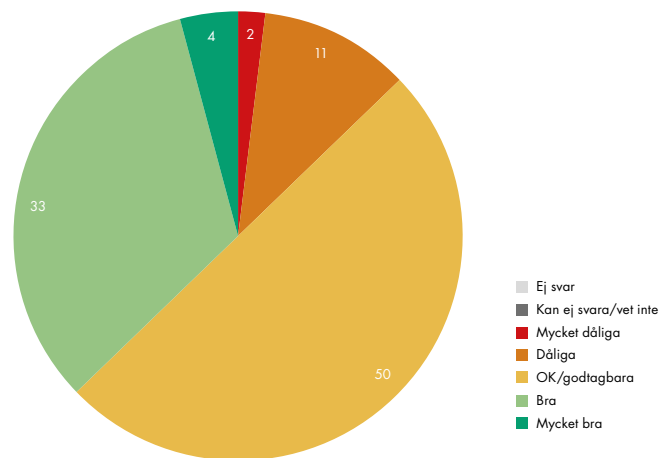
Enkätavaren avspeglar företagares upplevelse av helheten avseende förutsättningar. 2017 är tänkt som år noll eller startpunkt för denna viktiga fråga. I år blir det därför extra viktigt att se på de olika momenten som bygger upp denna helhetsupplevelse.

Knappt fyra av tio företagare anser att förutsättningarna är bra eller mycket bra, ytterligare fem av tio att de är godtagbara och drygt en av tio anser att de är dåliga eller mycket dåliga.

Här är skillnaderna mellan de olika företagsklasserna inte så betydande att det går att dra slutsatser från dem.

HUR SKULLE DU VILJA BESKRIVA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ATT DRIVA FÖRETAG I SVERIGE IDAG?

Källa: Mind the Gap – förutsättningar för svenskt företagande 2017. Mistat AB.

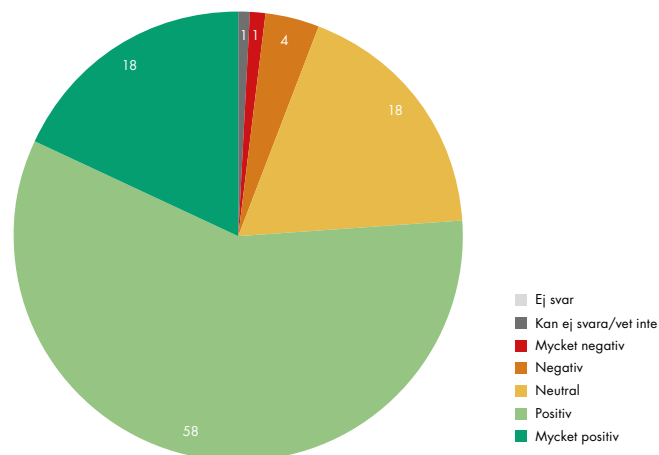
DET FINNS EN INVESTERINGSVILJA HOS FÖRETAGARNA

Nära tre av fyra företagare som svarat på enkäten är positiva eller mycket positiva till att investera i tillväxt och utveckling i sina egna företag. Endast 5 % är negativa eller mycket negativa.

Även den höga investeringsviljan är jämt spridd över de olika storleksklasserna i undersökningen, men en viss positiv övervikt för de större företagen.

VILKEN ÄR DIN SYN PÅ ATT INVESTERA I UTVECKLING OCH TILLVÄXT I DINA FÖRETAG?

Källa: Mind the Gap – förutsättningar för svenskt företagande 2017. Mistat AB.

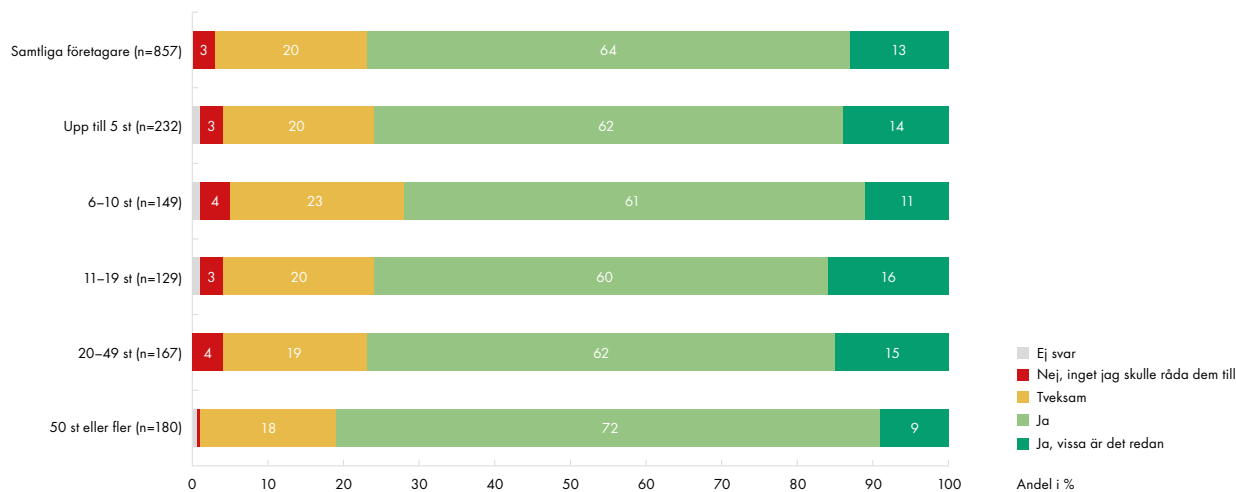
DEN EGNA INSTÄLLNINGEN TILL ATT VARA FÖRETAGARE ÄR GENOMGÅENDE POSITIV

Den egna upplevelsen av att vara företagare speglar hur man ser på utsikten av att ens barn eller barnbarn skulle välja samma bana. Under början av 2000 talet var det i en liknande studie många familjeföretagare (upp mot hälften) som inte skulle vilja att de egna barnen gick vidare som företagare. Det var då framförallt den stora arbetsbördan, det låga nettot efter skatt i företagarnas egna fickor och krånglet med regelverket som påverkade dem, men även den uppskattning (eller brist på densamma) och attityd man som företagare mötte.

I enkätsvaren kan vi se att bilden idag är betydligt mer positiv. Tre av fyra är positiva till detta och en av fyra tveksamma eller negativa.

SKULLE DU VILJA ATT DINA BARN ELLER BARNBARN BLIR FÖRETAGARE?

Källa: Mind the Gap – förutsättningar för svenskt företagande 2017. Mistat AB.

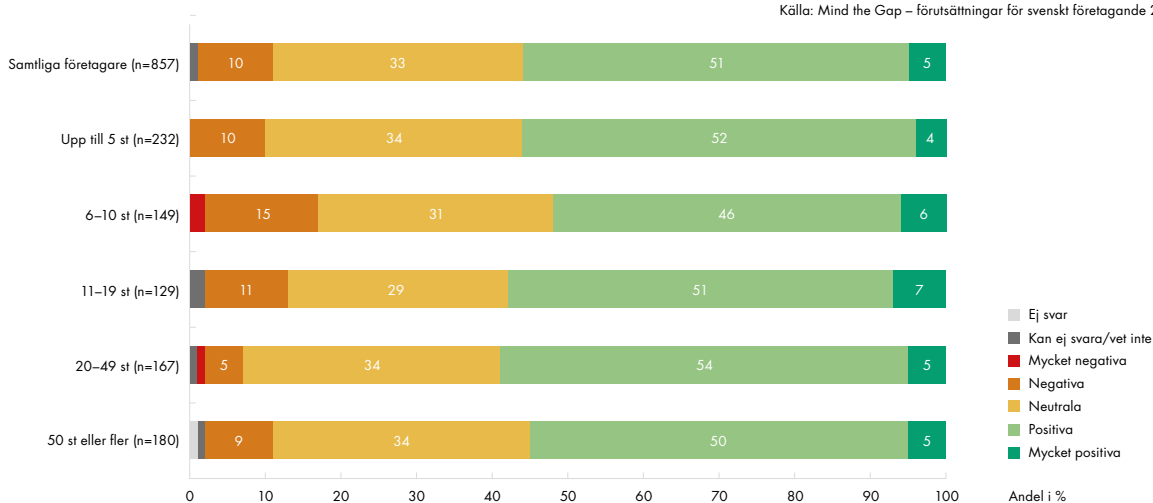
INSTÄLLNINGEN TILL FÖRETAGARE POSITIV HOS ALLMÄNHETEN OCH NEGATIV I ANDRA GRUPPER

Enkätsvaren visar samma paradox för september 2017 som tidigare redovisats i denna rapport. Det finns en klar skillnad mellan allmänhetens inställning och övriga undersökta gruppers inställning.

Företagare upplever att mer än hälften av allmänheten är positiva eller mycket positiva till företagare och endast 10 % upplever att de är negativa.

HUR UPPLIVER DU INSTÄLLNINGEN TILL FÖRETAGARE OCH FÖRETAGANDE BLAND FÖLJANDE GRUPPER IDAG OCH I SVERIGE? – ALLMÄNHETEN

Källa: Mind the Gap – förutsättningar för svenskt företagande 2017. Mistat AB.

Denna åsikt speglas inte hur företagarna upplever andra viktiga gruppers inställning:

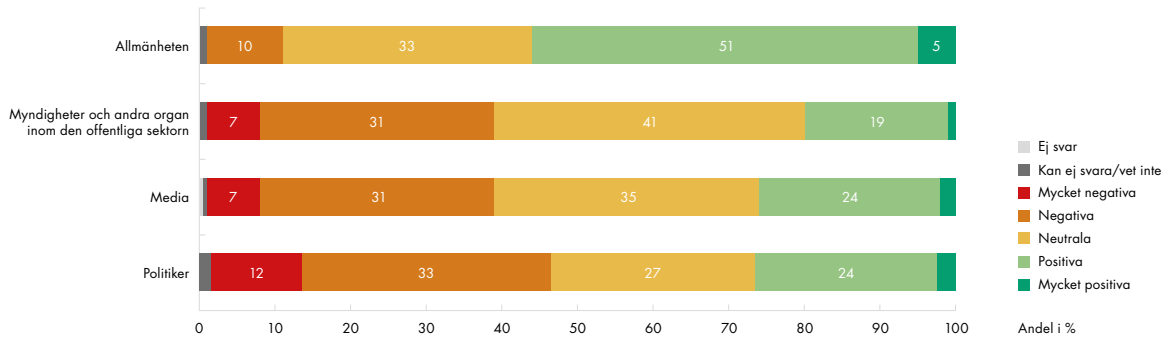
- Endast 26 % av företagarna upplever att politiker är positiva eller mycket positiva, 33 % negativa och hela 12 % mycket negativa till företagande.
- Samma låga siffra, 26 % av företagarna, upplever att media är positiva eller mycket positiva, 31 % negativa och 7 % mycket negativa till företagande.
- 20 % av företagarna upplever att myndigheter och andra organ inom den offentliga sektorn är positiva eller mycket positiva till företagande, 31 % negativa och 7 % mycket negativa till företagande.

Även på denna fråga är uppfattningen bland de tillfrågade företagen relativt jämn över de olika storleksklasserna, med en liten positiv övervikt bland de större företagen (+50 mkr i omsättning).

De tre branscher som sticker ut och som upplever attityden hos tjänstemän, politiker och medier mest negativ är Samhällstjänster, Vård och Omsorg samt besöksnäringen.

HUR UPPLIVER DU INSTÄLLNINGEN TILL FÖRETAGARE OCH FÖRETAGANDE BLAND FÖLJANDE GRUPPER IDAG OCH I SVERIGE?

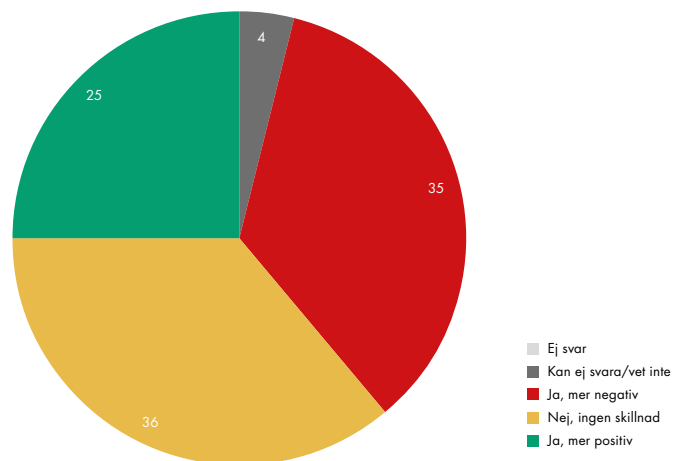
Källa: Mind the Gap – förutsättningar för svenskt företagande 2017. Mistat AB.

I detta sammanhang kan vi även se att cirka en fjärdedel av intervjupersonerna anser att inställningen överlag blivit mer positiv och en tredjedel att den blivit mer negativ.

TYCKER DU ATT INSTÄLLNINGEN TILL FÖRETAGARE OCH FÖRETAGANDE I SVERIGE HAR FÖRÄNDRATS DE SENASTE ÅREN?

Källa: Mind the Gap – förutsättningar för svenskt företagande 2017. Mistat AB.

GAPEN ÄR STORA MELLAN UPPLIVED STATUS OCH EN FULLSTÄNDIG MÅLUPPFYLLELSE

I enkäten fick företagarna uppge sin syn på flera av de variabler som identifierats som viktiga förutsättningar för företagande. Resultaten visar de upplevda gapen mellan en hög måluppfyllelse och den verklighet som företagarna upplever. Generellt kan studien konstatera att gapen är stora på mer eller mindre alla de identifierade variablerna.

Utifrån det som tidigare presenterats i denna rapport är det inte förvånande att enkätsvaren visar på att de upplevda gapen är stora inom områden som matchning av arbetskraft relativt företagets behov, tillgången på bostäder, enkelhet i regelverk och skattesystemet.

De områden som särskilt sticker ut är upplevd kunskap och förståelse för företagets verklighet hos beslutsfattare där få anser att denna kunskap finns, att man inte upplever en dynamik mellan näringsliv och utbildningssystemet och vår bristande konkurrenskraft för att attrahera utländsk kompetens och kapital.

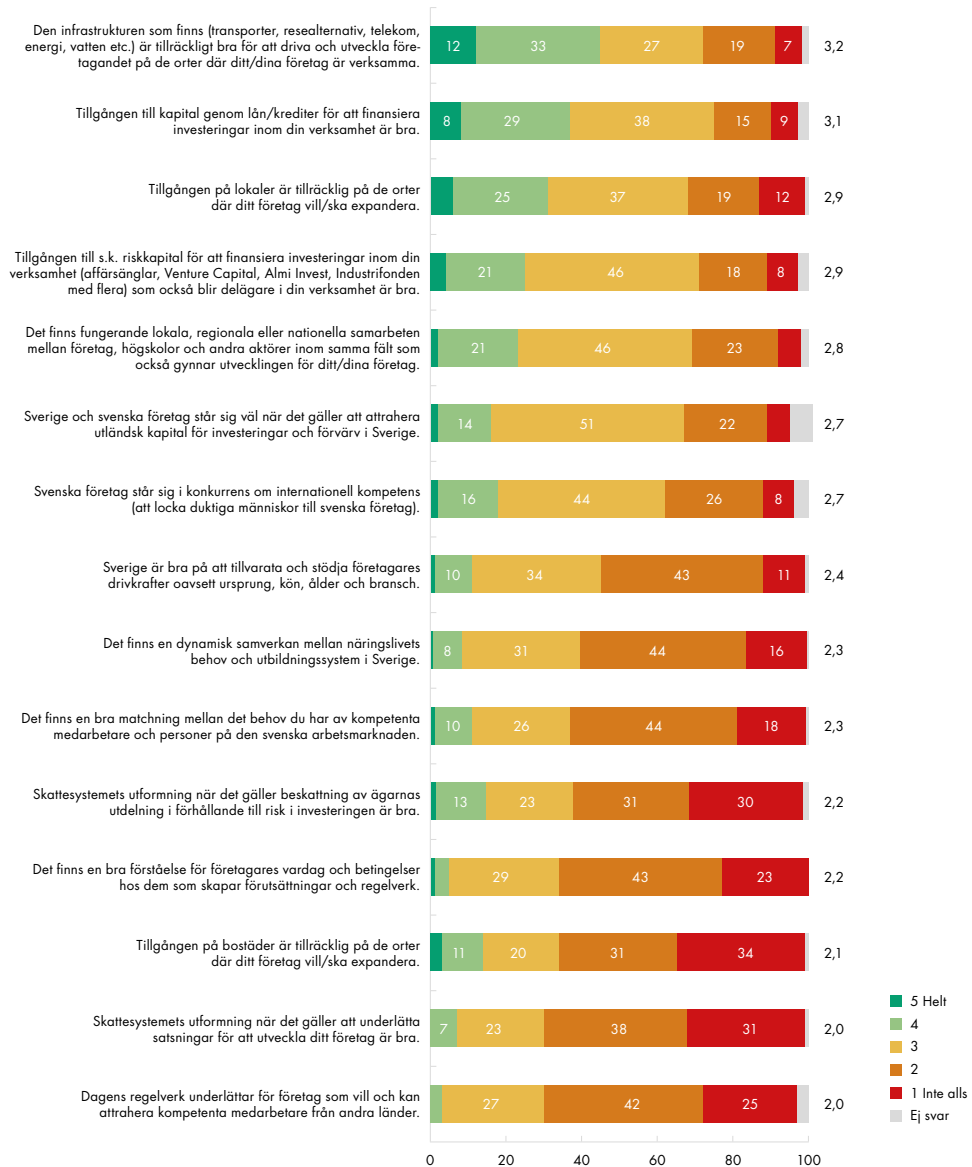
Slutligen upplever företagarna själva att Sverige som nation är dåliga på att tillvarata alla företagens drivkrafter oavsett kön, ålder, nationalitet eller bransch.

Det är väl egentligen bara två faktorer som företagarna anser att uppfyller kraven för att skapa goda förutsättningar för företagande:

- Infrastruktur i form av transporter, resealternativ, telekom, energi, vatten mm.
 - o Nästan hälften av intervjupersonerna anser att detta uppfylls helt.
 - o Cirka en fjärdedel anser att det inte uppfylls alls.
- Tillgången till kapital genom lån och krediter
 - o Drygt en tredjedel anser att detta uppfylls helt.
 - o Cirka en fjärdedel anser att det inte uppfylls alls.

DET FINNS MÅNGA OLIKA FAKTORER SOM SKAPAR FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ETT BRA FÖRETAGANDE I SVERIGE. HUR VÄL TYCKER DU ATT NEDANSTÅENDE PÅSTÄENDEN STÄMMER IDAG?

Källa: Mind the Gap – förutsättningar för svenskt företagande 2017. Mistat AB.

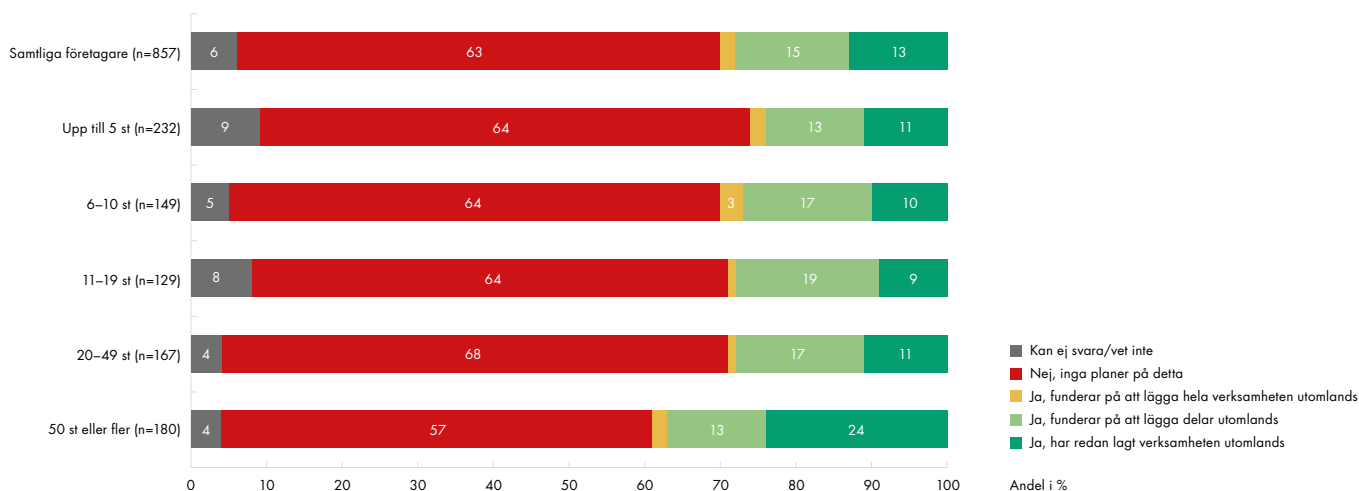
MÅNGA ÖVERVÄGER ATT FÖRLÄGGA HELA ELLER DELAR AV SIN VERKSAMHET UTOMLANDS

Cirka 14 % av företagarna anger att de redan lagt verksamhet utomlands, men ytterligare 18 % av företagarna överväger att lägga delar eller hela sin verksamhet utomlands. Om alla gör detta skulle det innebära en fördubbling jämfört med idag.

I grafen kan vi utläsa att företag inom samtliga storleksklasser överväger att flytta delar av sin verksamhet utomlands.

HAR NI ÖVERVÄGT ATT LÄGGA DELAR ELLER HELA VERKSAMHETEN UTOMLANDS?

Källa: Mind the Gap – förutsättningar för svenskt företagande 2017. Mistat AB.

Följdfrågan kring utlandsetablering/flytt var varför man i så fall skulle välja att lägga delar av verksamheten utomlands förutom lägre tillverknings- och lönekostnader. De viktigaste skälen var i rangordning:

1. Högre lönsamhet 22 %
2. Tillgång till kompetenta medarbetare 20 %
3. Närmare till mina viktigaste marknader 16 %
4. Enklare regelverk 14 %
5. Ett mer positivt företagsklimat 14 %

Intervjupersonerna fick även möjlighet att själva ange skäl som inte redan fanns i enkäten och de tre huvudområden som angavs kan koncentreras till följande:

- Skatter (lägre skatter, mer förutsägbara skatter, bättre skattesystem för alla)
- Tillgång till nya marknader
- Regelverk (förutsägbarhet, enkelhet, myndighetskontakter)

Hela undersökningen finns att tillgå för den som önskar.

6.

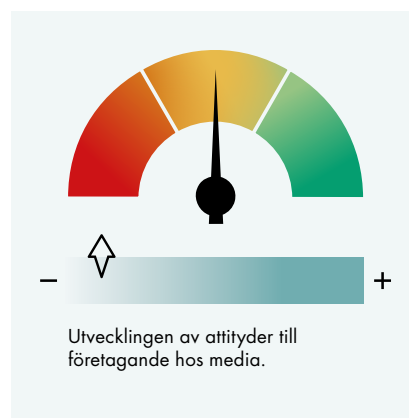
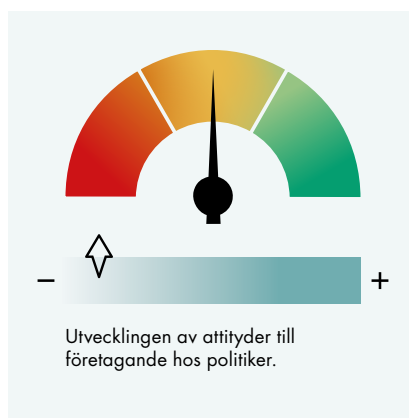
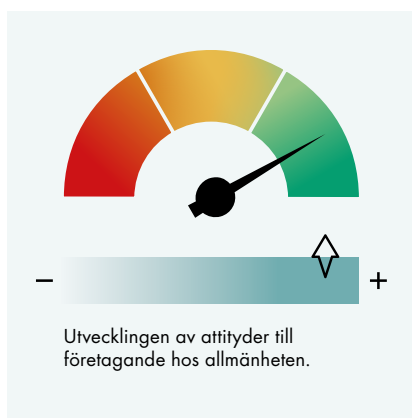
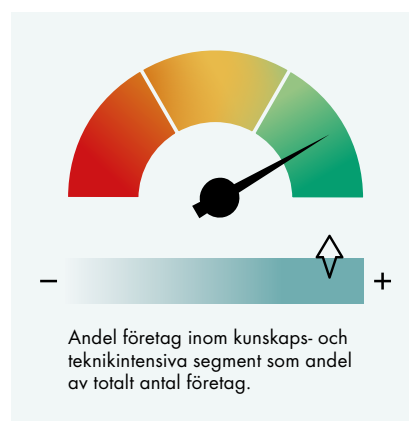
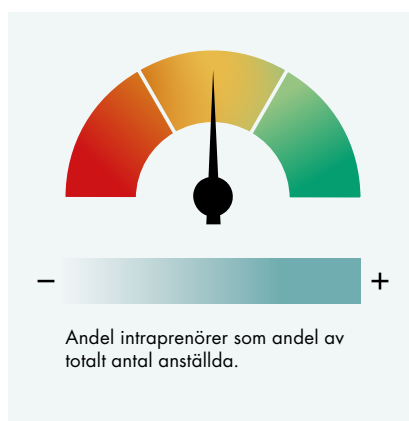
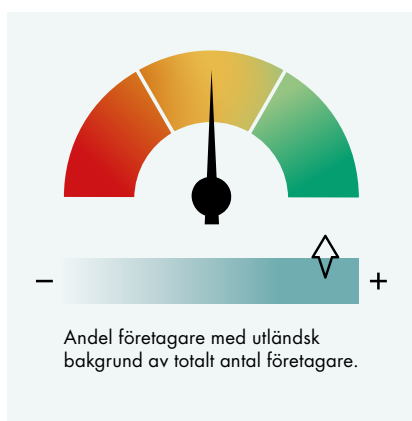
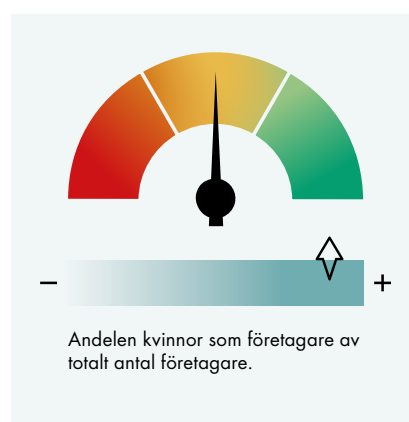
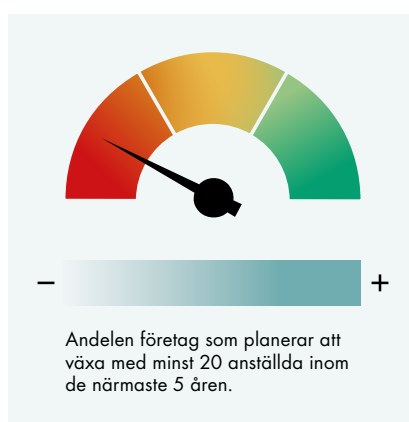
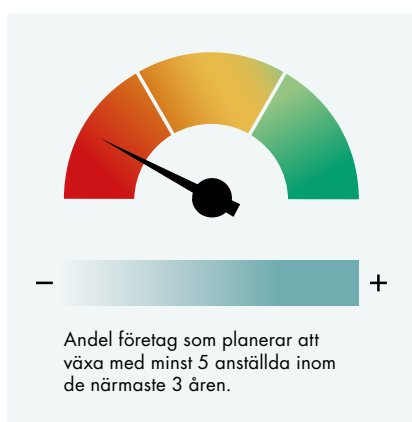
Mind the Gap Dashboard

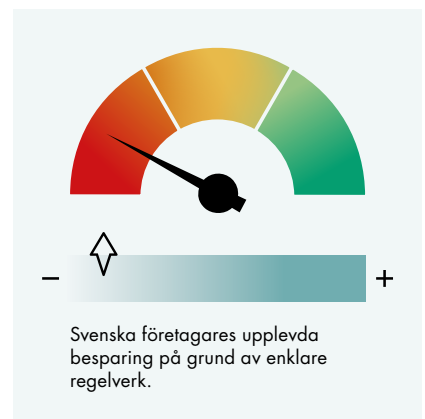
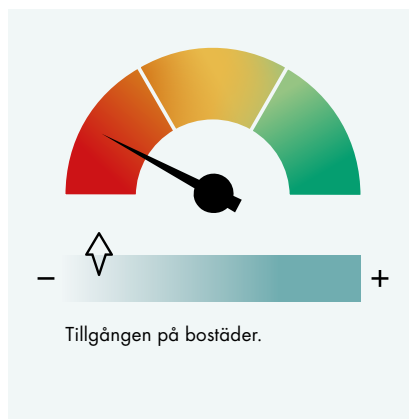
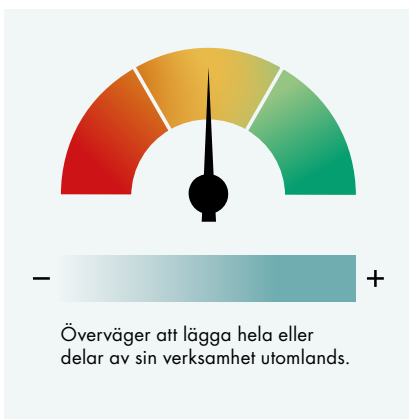
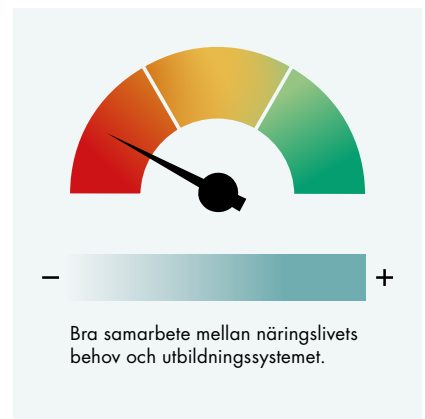
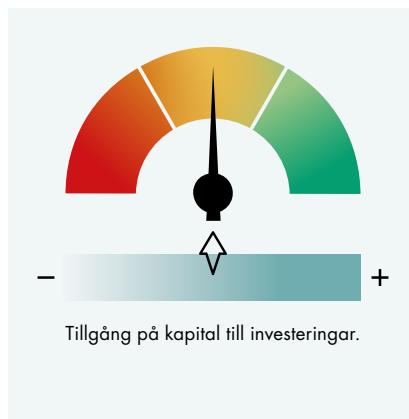
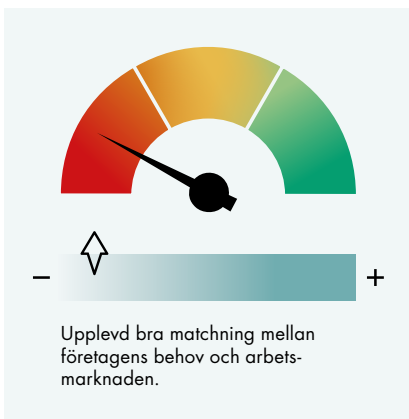
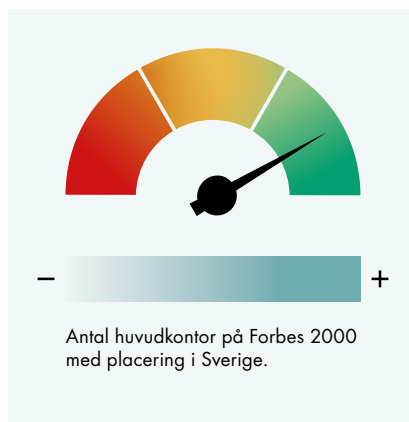
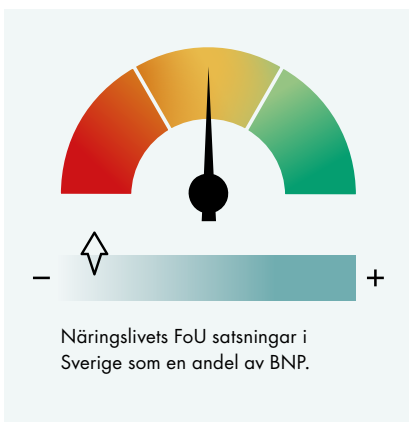
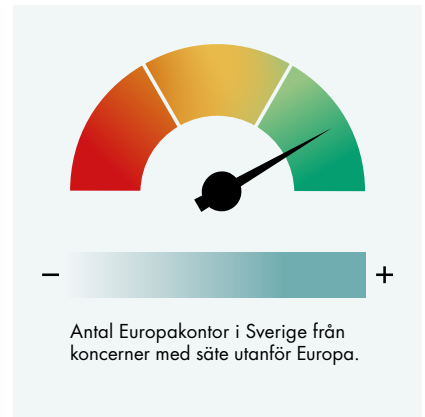
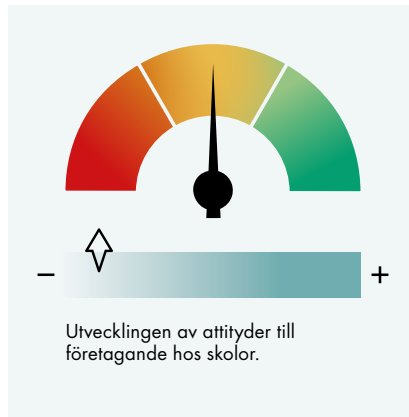
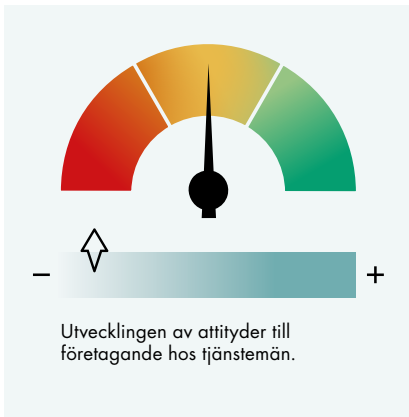
Rapporten har identifierat ett antal områden eller gap, där Sverige behöver skapa bättre förutsättningar för att uppnå en målbild av en framgångsrik nation för företagande även i morgon.

Det har många gånger konstaterats att det som inte mäts, blir inte av. Rapporten har därför identifierat ett antal variabler och samlat dem i ett Mind the Gap Dashboard. Varje variabel är motsvarande ett nyckeltal (en KPI) och precis som för ett Balance Score Card är utmaningen att verka för att simultant lyfta de olika variablerna snarare än att ta en i taget.

Baserat på resultaten i rapporten presenteras ett urval av variabler nedan. Tanken är att årligen mäta dessa variabler. Med hjälp av den egna mätningen och förändringen i officiell statistik följa om de utvecklas till det bättre eller till det sämre.

Nålen på mätaren markerar utfallet, enligt rapportens studier och statistik, för den redovisade variabeln, där rött markerar att utfallet är dåligt, gult att utfallet är godtagbart och grönt att utfallet är bra. Markeringen på +/- skalan under mätaren markerar om utfallet har försämrats jämfört med tidigare mätningar (-), är oförändrat (mitten) eller förbättrats (+). För de variabler där det inte finns historiskt jämförbart material, utgör 2017 år noll och då saknas markering.

7.

Referenser och bakgrundsmaterial

ALLMÄN STATISTIK OM SVENSKA FÖRETAG

SCB:s företagsdatabas:
https://www.scb.se/sv_/Vara-tjanster/Foretagsregistret/
 ITPS:
<http://www.itps.nu/>
 Tillväxtanalys:
<http://www.tillvaxtanalys.se/statistik/nystartade-foretag.html>
 SCB (AKU):
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/arbetskraftsundersokningar/arbetskraftsundersokningarna-aku/25>
 ICNPO, 2016:
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/naringsverksamhet/naringslivet-struktur/civila-samhallet/pong/statistiknyhet/det-civila-samhallets-bidrag-till-bnp-var-32-procent/>
 UC, konkursstatistik:
<https://www.uc.se/konkursstatistik/>
 Bolagsverkets företagsdatabas:
<http://www.bolagsverket.se/be/sok/etjanster/statistik/statistik-1.3538>
 Eurostat; Entrepreneurship – statistical indicators:
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Entrepreneurship_-_statistical_indicators

ATTITYD TILL FÖRETAGANDE

Bolagsverkets företagsdatabas:
<http://www.bolagsverket.se/be/sok/etjanster/statistik/statistik-1.3538>
 SCB:s företagsdatabas, export:
https://www.scb.se/sv_/Vara-tjanster/Foretagsregistret/Aktuell-statistik-ur-Foretagsregistret/Antal-export-importforetag-avser-handel-fordelat-pa-exportimportomsattning-klass/
 Ager 2016:
http://globalnewsassets.amway.com/501484/ager_2016_publication.pdf?r=1680
 Tillväxtverket KFS, 2016:
https://tillvaxtverket.se/download/18.a48a52e155169e594d3450/1465386830792/info_0601.pdf
 Lewis, K. Henry, C., Gatewood, E., Watson, J., Women's Entrepreneurship in the 21st Century: An International Multi-Level Research Analysis, Edward Elgar Pub, Boston, 2015.
 OECD, stat; Attitudes towards the entrepreneurial risk;
<http://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=70778>
 Nationell GEM-rapport 2017; Entreprenörskap I Sverige
http://entreprenorskaforum.se/wp-content/uploads/2017/06/GEM_Nationell_Rapport_2017_webb.pdf
 Svenskt Näringsliv; Företagsklimat 2017
<http://www.foretagsklimat.se/enkatsvar>
 Utbildningar som matchar företagens behov
 FVOV 2014: https://tillvaxtverket.se/download/18.a48a52e155169e594d3602/1465388954991/info_0591.pdf
 Statsrådsberedningen; Matchningen på den svenska arbetsmarknaden. Underlagsrapport 9 till Framtidskommissionen. 2012
<http://ratio.se/app/uploads/2012/01/matchning-pa-den-svenska-arbetsmarknaden.pdf>
 Stockholms Handelskammare; Stockholmsbarometern
www.chamber.se/stockholmsbarometern

MATCHNING PÅ ARBETSMARKNADEN

OECD; Employment outlook
 SU 2012; Prof Ryszard Szulkin.
 En företagsvänlig infrastruktur
 OECD, OECD Economic Surveys: Sweden:
<http://www.oecd.org/eeco/surveys/Sweden-2017-OECD-economic-survey-overview.pdf>
 Gustavsson, D., Investeringsrekord i Stockholms tech-sektor, Realtid, den 17 februari 2017:
<http://www.realtid.se/investeringsrekord-i-stockholms-tech-sektor>
 Stockholms Handelskammare, Företagen pressas av bostadsbristen – en rapport om en akut kris, Rapport 2015:6:
<https://www.chamber.se/cldocpart/3521.pdf>

SOU 2017:65:
http://www.sou.gov.se/wp-content/uploads/2017/07/SOU-2017_65_webb.pdf
 IFN 2012:
<http://www.ifn.se/wfiles/wp/wp914.pdf>
 CNN, 2015-06-11:
http://money.cnn.com/2015/06/11/real_estate/manhattan-rent/index.html
 SvD, 2013-11-11:
<https://www.svd.se/kvavd-tillvaxt-av-bobristen>
 SVT, 2016-02-28:
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/jag-grat-pa-kontoret>
 IMF utlåtande om Sveriges ekonomi 2015:
<http://www.riksbank.se/Documents/Rapporter/%C3%96vrigt/SWE%20AIW%20-%20Concluding%20Statement%20to%20authorities.pdf>
 SCB:s företagsdatabas:
https://www.scb.se/sv_/Vara-tjanster/Foretagsregistret
 Proposition 1973:23, Med förslag till lag om ändring i jordabalken, m.m.
 Expressen, 2014-04-04 :
<http://www.expressen.se/ledare/jenny-madestam/dags-att-infora-marknadshyror/>
 Dir. 2016:100:
<http://www.regeringen.se/4ad6f2/contentassets/fcd2ad86eb42424e92eea2783f8c9e65/en-utvecklad-modell-for-hyressattning-vid-nyproduktion-dir.-2016100>
 SOU 2017:65:
http://www.sou.gov.se/wp-content/uploads/2017/07/SOU-2017_65_webb.pdf
 SvD, 2017-07-30:
<https://www.svd.se/hoga-nyproduktionshyror-loser-inte-bostadskrisen/om/naringsliv>
 SOU 2015:109 :
<http://www.regeringen.se/4af7f7/contentassets/26ec89abe2d64273a7bb03afaed479e6/battre-samarbete-mellan-stat-och-kommun--vid-planering-for-byggande-sou-2015109>
 Regulation, fall 2015 :
<https://object.cato.org/sites/cato.org/files/serials/files/regulation/2015/9/regulation-v38n3-1.pdf>
 CNBC, 2017-06-14 :
<https://www.cnbc.com/2017/06/14/google-spending-30-million-on-housing-for-silicon-valley-employees.html>
 Buchanan, N., Owning Versus Renting: Thoughts on Housing Policy, Tax Incentives, and Middle Class Dreams, George Washington University Law School, Washington D.C., 2012.
http://scholarship.law.gwu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1042&context=faculty_publications
 Sraer, D., Thesmar, D., Schoar, A., Hombert, J., Can unemployment insurance spur entrepreneurial activity?, The National Bureau of Economic Research, 2014 (NBER 2014).
<http://www.nber.org/papers/w20717>
 IMF 2016:
<https://www.imf.org/en/Publications/Staff-Discussion-Notes/Issues/2016/12/31/Redistribution-Inequality-and-Growth-41291>
 OECD 2014:
<http://www.oecd.org/newsroom/inequality-hurts-economic-growth.htm>
 America's voice on small business 2014:
<http://americassbdc.org/wp-content/uploads/2017/05/White-Paper-GenStu-dy-6-1-2017.pdf>
 SCB, Bolånen i Sverige fortsätter växa, 2017-05-03:
https://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Artiklar/Bolanen-i-Sverige-fortsatter-vaxa/
 Sveriges Riksbank, Ekonomiska kommentarer, Nr 5 2016:
http://www.riksbank.se/Documents/Rapporter/Ekonomiska_kommentarer/2016/rap_ek_kom_nr5_161122_sve.pdf
 SERC 2012:
<http://www.spatial-economics.ac.uk/textonly/SERC/publications/download/serc-dp0103.pdf>
 DI, 2017-07-10:
<http://www.di.se/nyheter/alarmerande-brist-pa-kontor-hotar-stockholms-tillvaxt/>
 Fastighetstidningen, 2017-05-18: <http://fastighetstidningen.se/kontorsbrist-i-skuggan-av-bostadsbyggandet/>
 Länsstyrelsen i Stockholms Län; Talanger, spetskompetens och investeringar 2011
<http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/Sv/publikationer/2011/Pages/talanger.aspx>

TILLGÅNG TILL RISKVILLIGT KAPITAL

Connect; Affärsängelnätverk och investeringar 2013
http://connectsverige.se/wp-content/uploads/2016/02/Affa-rsa-ngelna-tverk-och-investeringar_FV.pdf

Företagarna 2017:
<http://www.foretagarna.se/globalassets/media/opinion/rapporter/2017/finansiering-for-jobb-och-tillvaxt-foretagarnas-finansieringsrapport-2017.pdf>

Företagarna; Finansiering för tillväxt och jobb. 2015

Svensson 2017:
http://entreprenorsforum.se/wp-content/uploads/2017/04/NaPo_Kapitalforsoring_webb.pdf

SVCA 2017:
<https://www.svca.se/wp-content/uploads/2017/07/The-Swedish-Private-Equity-market-a-footprint-analysis-SVCA-and-Copenhagen-Economics-July-2017.pdf>

Svenskt Näringsliv; Riskkapitalförsörjning i små och medelstora företag. Utbud eller efterfrågan 2013?

Tillväxtanalys; Riskkapitalstatistik 2015.

MÅNGFALD I NÄRINGSLIVET OCH BLAND FÖRETAGARE

Mångfald i näringslivet:
<http://e-view.eprint.se/System/TemplateView.aspx?p=E-View&id=55ec88f49c-634892ba1117ef3602952c&q=mprocentC3procentA5ngfald>

Tillväxtverket; Företagens villkor och verklighet 2014
<https://tillvaxtverket.se/vara-tjanster/publikationer/publikationer-2014/2016-09-19-foretagens-villkor-och-verklighet-2014.html>

GEM; Global Entrepreneurship Monitor 2010

Nutek; SOU 2006:106

Doing Business 2017:
<http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2017>

Tillväxtanalys 2016:
<https://www.tillvaxtanalys.se/publikationer/statistikserien/statistikserien/2016-11-30-riskkapitalstatistik-2015-venture-capital-investeringar-i-svenska-portfoljbolag.html>

Invest Europe 2016:
<https://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwieg-P4j8PVAhXFb1AKHRw3DaEQFgg4MAM&url=http://www.investeurope.eu/procent2Fmediaprocent2F651727procent2Finvest-europe-2016-european-private-equity-activity-final.pdf&usq=AFQjCNFI86leUmrrn9KoQXgxHhUYMex50w>

Ägaranvisning Saminvest:
<http://saminvest.se/sites/default/files/inline-files/Saminvestprocent20aprocentCCprocent88garanvisning.pdf>

Lista på affärsänglar:
<https://angel.co/sweden/investors>

INNOVATION

IVA 2016:
<https://www.iva.se/globalassets/info-trycksaker/attraktionskraft-for-hallbar-tillvaxt/innovativa-miljoer-for-okad-attraktionskraft.pdf>

World Economic Forum;
 4 ways to close the inequality gap.
 The real value of the 4th Industrial Revolution
 Women worldwide are missing out.

Världsbanken Global Innovation Index (GII) 2017

Stanford; Hubb Siliconvalleyedge, 2016

BHV Project Report:
https://www.azbioventurehub.com/system/files/bioventurehub_annual_report_2016_final.pdf

Fitjar m.fl.:
<http://repec.imdea.org/pdf/imdea-wp2011-05.pdf>

Delgado m.fl.:
http://abclusters.org/wp-content/uploads/2014/03/DPS_Clusters_Performance_2011-0311.pdf

Centre for cities:
http://www.centreforcities.org/wp-content/uploads/2014/07/FINAL_Centre-for-cities-report2014.pdf

Washington Post:
https://www.washingtonpost.com/national/on-innovations/industry-clusters-the-modern-day-snake-oil/2011/06/19/gIQAMtx3EI_story.html?utm_term=.40ceef0dba4

Wadhwa:
https://techcrunch.com/2009/10/31/the-valley-of-my-dreams-why-silicon-valley-left-bostons-route-128-in-the-dust/?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feedprocent3A+Techcrunch+procent28TechCrunchprocent29

HUVUDKONTORENS BETYDELSE

Forbes 2000 Largest companies 2014

ITPS: International Enterprices

Hans Rystad, Senior Advisor Carnegie (Ekonomiekot December 2015)

Tillväxtanalys: Lokalisering av huvudkontor, produktion och FOU i Sverige

Greater Halifax Partnership; Anställda inom HRO, spin-off anställda och deras spendorer i Nova Scotia regionen 2013

McKinsey; Reinventing the Global Corporate Center, 2012.

Näringspolitisk Forum: Vad betyder stora teknik- och kunskapsintensiva företag för Sverige? 2017

